

VLIZINE

jrg. 1, nr. 4 (december 2000)

Hét e-zine met praktische informatie over onderzoek en beleid door en voor Vlaamse mariene wetenschappers.

Deze gratis on line uitgave van het Vlaams Instituut voor de Zee vzw verschijnt maandelijks en wordt verspreid onder alle geïnteresseerden.

V.U.: Jan Mees

Redactie: Jan Seys

Reacties naar jan.seys@vliz.be

Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) wil via dit e-zine maandelijks informeren over de eigen activiteiten en die van onderzoeks- en beleidsgroepen in Vlaanderen actief in de mariene en kustgebonden wetenschappen. Alle nuttige informatie van uw kant (zoals vacatures, nieuwe projecten, vraag voor samenwerking, interessante symposia, etc.) wordt graag ingewacht om in het eerstvolgende VLIZINE te worden opgenomen. Dit bericht bereikt u via de VLIZINE rondzendlijst. Om u uit te schrijven, stuur een e-mail naar info@vliz.be met in de subjectline: "unsubscribe VLIZINE". Inschrijven op dezelfde manier met vermelding: "subscribe VLIZINE". Archieven van dit e-zine zijn raadpleegbaar via deze [link](#).

We wensen jullie alvast een feestelijk eindejaar en een energiek 2001 toe!

INHOUD

1. Kalender

1.1. EAS-VLIZ Workshop: 'Aquaculture and its role in integrated coastal zone management'

1.2. Studiedag Oostendse Spuikom: een bilan

1.3. Symposium over fluxen en dynamiek van chemische bestanddelen in aquatische milieus en hun impact op kustgebieden

1.4. Larvi 2001: het derde 'Fish & shellfish larviculture symposium' te Gent

1.5. Projectmarktdag Interreg III

1.6. 'Belgian Marine Mammals' dag

2. Publicaties

2.1. VLIZ Collected Reprints nu ook digitaal consulteerbaar

2.2. Fish Briefs: samenvattingen van recente wetenschappelijke publicaties over interacties van vissen met hun leefomgeving

2.3. Vlotjes rekenen met oceanografische data

3. Vacatures

3.1. Vacature voor directeur U.K. Ocean Research Services

4. Varia

4.1. Vaarschema en vaartijd op de Zeeleeuw – gebruik serres

4.2. Cursus geologie van de kustpolders

4.3. Een Nederlander vraagt, het Noordzeeloket draait....

4.4. Cursus zeeanimator

4.5. Over strandende lederschilddadden, potvissen en vinvissen

4.6. Doctoraatsverdediging

5. Vraagbaak de 'Zeeloods'

1.1. EAS-VLIZ WORKSHOP: 'AQUACULTURE AND ITS ROLE IN INTEGRATED COASTAL ZONE MANAGEMENT'

Van 19 tot en met 21 april 2001 organiseren de European Aquaculture Society (EAS) en VLIZ te Oostende samen een internationale workshop rond de plaats van aquacultuur binnen het geïntegreerd kustzonebeheer. Het gebeuren kadert in de viering van 25 jaar EAS en wil bijdragen tot een multidisciplinaire, geïntegreerde en duurzame aanpak van aquacultuur in kustgebieden. Negen experts zijn uitgenodigd om hun visie te verkondigen rond drie centrale thema's: 1) inleiding tot aquacultuur en ICZM; 2) sociale, economische, culturele, juridische en politieke problemen; 3) ontwikkelen van een duurzame productie.

Voor meer informatie kun je terecht op: <http://www.vliz.be/eas/index.htm>

1.2. STUDIEDAG OOSTENDSE SPIUKOM: EEN BILAN

Het VLIZ organiseerde op 8 december een studiedag in het vakantiecentrum 'Duin En Zee' (Oostende) met als centrale thema de historiek, het onderzoek en het beleid van de Oostendse Spiukom. Met 150 ingeschrevenen, boeiende voordrachten en een constructief debat lijkt deze studiedag reeds een eerste antwoord te hebben geboden op een duidelijk aanwezige vraag. Tastbare resultaten zijn: 1) de uitnodiging aan het VLIZ vanwege de beheerder van de plas, de afdeling Waterwegen Kust van AWZ, om een beheerscommissie samen te roepen en voor te zitten om tot een geïntegreerde gebiedsvisie te komen, en 2) een publicatie die de studiedag zal verslaan en gepland is voor februari 2001. Voor deze laatste wil het VLIZ een bibliografie (<http://www.vliz.be/Docs/spuikbib.htm>) compileren van alle onderzoek over de Spiukom gepubliceerd. Alle aanvullingen (volledige referentie en eventuele kopij) op deze lijst zijn heel erg welkom bij jan.haspeslagh@vliz.be

1.3. SYMPOSIUM OVER FLUXEN EN DYNAMIEK VAN CHEMISCHE BESTANDDELEN IN AQUATISCHE MILIEUS EN HUN IMPACT OP KUSTGEBIEDEN

Met deze titel organiseert het Scarborough Centre for Coastal Studies (SCCS) van de Universiteit van Hull (UK) een symposium van 8 tot 11 juli 2001. De fluxen die optreden tussen het vasteland en de zee worden medegestuurd door levende organismen. De raakvlakken tussen biologie en chemie en tussen land en zee vormen dan ook de rode draad in dit gebeuren. Meer info via: m.barry@biosci.hull.ac.uk

1.4. LARVI 2001: HET DERDE 'FISH & SHELLFISH LARVICULTURE SYMPOSIUM' TE GENT

Tien jaar na LARVI 91 en zes jaar na LARVI 95 heeft het onderzoek in de larvicultuur een grondige evolutie ondergaan en is de industriële productie van visbroed, garnalenpostlarven en schelpdierzaad gegroeid tot een jaarlijkse omzet van meerdere honderden miljoenen dollar.

Daarom organiseren prof. Patrick Sorgeloos (Laboratorium voor Aquacultuur en Artemia Reference Center – Univ. Gent), prof. Frans Ollevier (Laboratorium voor Aquatische Ecologie - Kath. Univ. Leuven) en prof. Y. Olsen (Trondhjem Biological Station) van 3 tot 6 september 2001 het LARVI 2001 (<http://www.rug.ac.be/larvi/>) symposium aan de Gentse universiteit. Aansluitend (6-7 september) organiseert prof. Patrick Lavens van INVE Europe Services nv de LARVIEW (jeuser@inve.be) meeting rond thema's als: 'Nutrition in practice (feeding strategies)', 'Larval health' en 'Water quality and environment in hatcheries'.

1.5. PROJECTENMARKTDAG EUREGIO SCHELDEMOND!

De laatste 10 jaar werden in de Euregio Scheldemond, een samenwerkingsverband tussen de provincies Zeeland, West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen, met de steun van de Europese Unie (Interreg) een 70-tal grensoverschrijdende projecten gerealiseerd. Kleine ondernemingen, toeristische organisaties, natuurbestuurders, gemeenten, e.a. uit Nederland en Vlaanderen vergaten de grenzen en werkten aan gemeenschappelijke doelstellingen. Voor de periode 2000-2008 wordt er door de Europese Unie opnieuw belangrijke steun voorzien voor de Euregio Scheldemond. De projectenmarktdag wil een forum bieden om tot nieuwe grensoverschrijdende initiatieven te komen. Plaats van gebeuren: Domein Puyenbroeck, Wachtebeke op vrijdag 26 januari 2001, vanaf 10.30u. Deelname is gratis.

In de Euregio Scheldemond wordt het grensoverschrijdende karakter van natuur- en milieuproblemen onderkend. Recent werd in de schoot van het project 'Natuur, Milieu en Burgers' een brochure uitgebracht (oplage: 20.000 stuks)

met een voorstelling van 55 bezoekerscentra in deze regio. Ze bevat een beknopt overzicht van hun ligging, aanbod, voorzieningen en contactadressen. O.a. te bekomen bij het Centrum voor Natuur- en milieueducatie (CVN) (cvn@ping.be) of bij de provincie West-Vlaanderen, dienst Natuur- en milieu-educatie (wim.mestdagh@west-vlaanderen.be).

1.6. 'BELGIAN MARINE MAMMALS' DAG

Op zaterdag 27 januari 2001 (13.30u-18.00u) organiseert het Marine Animals Research & Intervention Network (MARIN) aan het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN) een informatienamiddag, toegankelijk voor het grote publiek, over strandingen van zeezoogdieren aan onze kusten. De resultaten van het multidisciplinair en internationaal onderzoek naar de oorzaken voor de strandingen en naar de gehalten aan polluenten in de weefsels van de dieren zullen voorgesteld worden. Ook de respectievelijke coördinatoren van de tussenkomst bij strandingen in Noord-Frankrijk en Nederland komen aan het woord. Het volledige programma vindt u op:

<http://www.ulg.ac.be/fmv/patho/conf.htm>

2.1. VLIZ COLLECTED REPRINTS NU OOK DIGITAAL CONSULTEERBAAR

Jaarlijks bundelt VLIZ de wetenschappelijke artikels van de Vlaamse mariene en estuariene vorsers in de 'VLIZ Collected Reprints', en wisselt deze uit met nu reeds een 150-tal publicaties van mariene centra wereldwijd. Zo wordt de collectie steeds aangevuld, de internationale contacten verstevigd, en uitstraling gegeven aan het Vlaams marien onderzoek. 'VLIZ Collected Reprints' is de voortzetting van 'IZWO Collected Reprints' (Vol. 1, 1970-vol. 28, 1998). Beide titels zijn beschikbaar voor uitwisseling (contacteer hiervoor Jan Haspeslagh (jan.haspeslagh@vliz.be) of tegen nominale kost. Suggesties voor nieuwe uitwisselingen zijn eveneens welkom bij Jan H.

Alle inhoudstafels en abstracts van de 28 verschenen volumes van 'IZWO Collected Reprints' kunnen geconsulteerd worden via: <http://www.vliz.be/Nl/datinf/collrepr.htm>. Deze pagina's zijn doorzoekbaar met de zoekfunctie van uw browser. In de menubalk vindt u onder 'Wijzig' of 'Edit' de keuze 'Zoek' of 'Find'. Door hierop te klikken opent een venster waar u een term (vb. Epibenthos) kan invullen. Zo vindt u een referentie of een abstract, waar deze term in voorkomt, eenvoudig terug.

2.2. FISH BRIEFS: SAMENVATTINGEN VAN RECENTE WETENSCHAPPELIJKE PUBLICATIES OVER INTERACTIES VAN VISSSEN MET HUN LEEFOMGEVING

Met dit elektronisch magazine (<http://www.american oceans.org/fish/fb.htm>) wil AOC (American Oceans Campaign: info@america oceans.org) wetenschappelijke literatuur over vissen toegankelijker maken voor beleidsverantwoordelijken en gebruikers (visserijbeheerders, natuurbeschermers, overheid,...). Het wordt verspreid op driemaandelijks basis en peer reviewed door wetenschappers. Dit biedt de garantie dat bij de vulgarisatie geen wetenschappelijke onjuistheden worden verkondigd.

2.3. VLOTJES REKENEN MET OCEANOGRAPHISCHE DATA

Wil je voor zelf gekozen waarden van temperatuur, saliniteit en druk berekenen hoeveel CO₂ of O₂ opgelost kan voorkomen, hoe laag het vriespunt ligt, wat de oppervlaktespanning is of de snelheid van het geluid, en nog veel meer? Geen nood. De 'Oceanic Parameters interactive calculator' (<http://www.dnai.com/~patwilde/ocean.html>) biedt je een zeer vlot toegankelijke oplossing. Test hier!

3.1. VACATURE VOOR DIRECTEUR UK OCEAN RESEARCH SERVICES

De Universiteit van Southampton zoekt een directeur voor hun UK Ocean Research Services groep, gelocaliseerd in het Southampton Oceanography Centre. Deze nieuwe eenheid heeft een staf van 65 mensen en is jaarlijks actief in zo'n 50 projecten inzake marien en kustgebonden wetenschappelijk onderzoek in het Verenigd Koninkrijk. Voor meer details: sjc3@soton.ac.uk (met vermelding referentie: P/292).

4.1. VAARSHEMA EN VAARTIJD OP DE ZEELEEUW – GEBRUIK SERRES

Het vaarschema voor de Zeeleeuw is te consulteren op de VLIZ website (<http://www.vliz.be/Nl/Activ/zeelsche.htm>). Vaartijd voor 2001 (met uitzondering van de periode januari-april) kan nog steeds worden aangevraagd, d.m.v. het ingesloten formulier.

De multidisciplinaire wetenschappelijke campagnes van de Zeeleeuw zullen in principe beperkt zijn tot de Noordzee en het Kanaal en begrensd ten noorden door de 56°N en ten zuiden door de 48°N. Het VLIZ beschikt in totaal over 1470 vaaruren of 190 vaardagen op jaarbasis. Dit maakt een gemiddelde van 15 dagen per maand en 10 reserve dagen. Met nog 35 dagen voor een jaarlijks onderhoud worden alle 225 werkdagen ingevuld. In principe vaart de Zeeleeuw dagtochten tussen 08.00u en 17.00u. Langere tochten zijn mogelijk maar ten koste van vaaruren op een ander moment tijdens het jaar.

De invulling van het vaarschema gebeurt deels op korte termijn (trimestrieel), wat de mogelijkheid biedt gevat in te spelen op de noden van wetenschappers en waar mogelijk hiaten op te vullen die zijn ontstaan ten gevolge van slecht weer of pannes tijdens staalnames met de Belgica. Voor reizen naar buitenlandse wateren moet een diplomatieke toestemming worden aangevraagd via het ministerie van Buitenlandse Zaken. Deze toestemming moet minstens vier maand op voorhand worden overgemaakt aan de bevoegde administratie. Daarom voorziet het VLIZ ook in een tentatief jaarprogramma die de onderzoekers en het VLIZ in staat stelt om dergelijke campagnes voor te bereiden.

Het serrecomplex te De Haan wordt momenteel reeds gebruikt voor wetenschappelijk onderzoek door prof. Hoffman (Universiteit Gent – Instituut voor Natuurbehoud). De aanwezigheid en kiemkracht van zaden in de uitwerpselen van planteneters, ingezet bij het beheer van duingebieden, wordt geëvalueerd aan de hand van experimenteel onderzoek. Wie interesse heeft om de serres en/of kweekbakken te gebruiken voor onderzoeksdoeleinden of voorstellen heeft omtrent de uitrusting ervan kan hiervoor contact opnemen met Dré Cattrijsse (andre.cattrijsse@vliz.be).

4.2. CURSUS GEOLOGIE VAN DE KUSTPOLDERS

Het Centrum voor Natuur- en milieu-educatie (CVN) organiseert op de zaterdagmiddagen 20 januari, 3 en 17 februari 2001 een cursus geologie van de kustpolders. Prof. C. Baeteman vertelt het ontstaansverhaal van onze kustpolders, Dries Tys licht de menselijke activiteiten toe in de periode na de inpolderingen en de relatie met het natuurlijk milieu. Deze korte cursus gaat door in het bezoekerscentrum 'Groenwaecke' (Uitkerke), het cursusgeld bedraagt 700 BEF. Meer inlichtingen kunt u verkrijgen bij: cvn.westvlaanderen@belgacom.net

4.3. EEN NEDERLANDER VRAAGT, HET NOORDZEELOKET DRAAIT

Uniek mag men dit Nederlands initiatief wel noemen. Om het hoofd te bieden aan vragen van geïnteresseerde burgers over de Noordzee, waarvan het antwoord vaak niet kon gevonden worden op één ministerie, werd dit Noordzeeloket opgericht in de schoot van directie Noordzee van Rijkswaterstaat. U kunt bij het Noordzeeloket terecht met vragen over milieu-eisen en vergunningen, maar bijvoorbeeld ook met de vraag of het is toegestaan om vanaf een schip vuurwerk af te steken, hoe men een vergunning kan verkrijgen voor het leggen van een elektriciteitskabel, waar informatie kan worden gevonden over golfhoogtes, waterstanden en –stromingen, en nog veel meer. Afhankelijk van de aard van uw vraag krijgt u een rechtstreeks antwoord of wordt u doorverwezen naar de juiste contactpersoon bij de Directie Noordzee of één van de ministeries. Het Noordzeeloket is op werkdagen te bereiken op: +31/ 900/666 73 93 van 9 tot 17 uur of per email: noordzeeloket@dnz.rws.minvenw.nl

4.4. CURSUS ZEEANIMATOR

De cursus 'Zeeanimator' wordt georganiseerd door de provincie West-Vlaanderen dienst natuur- en milieu-educatie, i.s.m. Horizon-Educatief, CVN, Natuurreservaten vzw, de kustgemeentes en het VLIZ. Als voorbereiding van de Week van de Zee kan men zich laten onderdompelen in een schat aan impulsen om met kinderen via veldwerk de wereld van zee, strand en duin te ontdekken. De cursus vindt plaats in het Openluchtcentrum Duin en Zee (Oostende), deelname kost 1.000 BEF en het veelzijdige programma is gespreid over acht dinsdagmiddagen tussen 30 januari en 27 maart 2001. Brochures met bijkomende info kunnen worden verkregen bij het VLIZ (info@vliz.be) of bij de andere deelnemende partners.

4.5. OVER STRANDENDE LEDERSCHILDPADDEN, POTVISSSEN EN VINVISSSEN

Strandingen of bijna-strandingen van grote zeedieren zijn deze maand nagenoeg niet uit het nieuws geweest. Eerst waren er de vijf potvissen die op 3 december jl. net niet strandden t.h.v. Schouwen (Zeeland) en nadien nog werden waargenomen in de Thames monding en ten noorden van de Waddeneilanden (op 6 december: zelfde exemplaren?). Op 18 december strandde een 15 meter lange vinvis op het strand van Arcachon, voor de Franse Atlantische kust en de dag erop was het de beurt aan een nog levende lederschildpad op het strand van Mariakerke (Oostende). Het dier overleed in het SeaLife Centre te Blankenberge op 20 december. De autopsie, die eerstdaags zal worden uitgevoerd aan de Universiteit van Luik (Departement Pathologie, Faculteit Veeartsenij) (<http://www.ulg.ac.be/fmv/patho/marine.htm>), zal uitsluitend moeten brengen over de speculaties als zou deze schildpad het slachtoffer zijn geworden van het verwarren van rondrijvend plastic met zijn geliefkoosde prooi, de kwal. Wordt ongetwijfeld vervolgd.

4.6. DOCTORAATSVERDEDIGING

***Farid Dahdouh-Guebas** (Vrije Universiteit Brussel, Laboratorium voor Algemene Plantkunde en Natuurbeheer, promotor: prof. N.Koedam) doet op 19 januari e.k. (16u: VUB gebouw G, lokaal 1G023) de publieke verdediging van zijn doctoraat over 'Mangrove vegetation structure dynamics and regeneration'. De studie handelt over de evolutie van de mangrovevegetaties in Kenya, Sri Lanka en Mauretanië op basis van luchtfotografie en terreinwerk en over de rol van krabben in het tot stand komen van de vegetatiestructuur.

5. VRAAGBAAK DE "ZEELOODS"

Via deze rubriek kan iedereen oproepen lanceren voor samenwerking, gezamenlijk gebruik van materiaal, vraag naar levende en andere monsters, enz. De informatie dient gestuurd te worden naar Jan Seys (Jan.Seys@vliz.be). We nemen het bericht op in de vraagbaak van één van de volgende VLIZINES.

***Olivier Hamerlynck** (Rufiji Environment Management Project – IUCN, P.O.Box 13513, Dar es Salaam, Tanzania) zoekt partnerships met groepen geïnteresseerd in rivierbekken- en kustgebonden onderzoek in Tanzania. Enkele van de mogelijke kustgebonden topics zijn: marketing en impact assessment van zeewierencultuur, evalueren toestand koraalriffen, impact van DDT op krabben in de delta, regeneratiepotenties van aangetaste mangrovebossen. Meer info bij: miroma@hotmail.com

DISCLAIMER

VLIZINE heeft als doel informatie te verstrekken. Eventuele standpunten zijn die van de auteurs en stemmen niet noodzakelijk overeen met die van het VLIZ. Het VLIZ is niet verantwoordelijk voor enige schade opgelopen ten gevolge van foutieve of verkeerd geïnterpreteerde informatie in dit e-zine, noch voor de inhoud van websites waarnaar verwezen wordt.

Uw adres opgenomen in onze e-zine rondzendlijst wordt niet aan derden doorgegeven zonder uw toestemming en wordt niet gebruikt voor commerciële doeleinden.

COPYRIGHT

Copyright © 2000 Vlaams Instituut voor de Zee. Delen uit dit e-zine mogen in andere publicaties worden overgenomen, maar uitsluitend met bronvermelding. Deze publicatie mag wel in haar geheel ter kennismaking worden doorgestuurd naar derden.

LID WORDEN VAN HET VLIZ KAN

Meer info vindt u op onze [website](#).

Flanders Marine Institute
Victorialaan 3 - B-8400 Oostende, Belgium
Tel. +32/(0)59 34 21 30
Fax +32/(0)59 34 21 31
<http://www.vliz.be>